

ІСТОРІЯ

РУСЬКО-УГОРСЬКІ ВІДНОСИНИ ЯК ЧИННИК ПОЛІТИЧНОЇ ДЕЗІНТЕГРАЦІЇ КИЇВСЬКОЇ РУСІ

Мирослав Волощук,

V курс, історичний факультет.

*Науковий керівник – Жерноклев О. С.,
кандидат історичних наук, доцент.*

Історія русько-угорських взаємин, сягаючи своїм корінням у середину IX ст., характеризується не тільки добросусідськими тенденціями, що домінували, практично, на протязі двох з половиною століть, але й яскравими проявами непримиренного антагонізму, що особливо гостро прослідковувався, починаючи з кінця XI ст., і був пов'язаний із процесом феодального дроблення Київської Русі.

Смерть Ярослава Мудрого у 1054 р. стала передумовою даного конфлікту, що розгорівся між обома державами з приводу поділу південно-західних руських земель. Кожна із сторін намагалась відстояти свої інтереси в даному регіоні (Угорщина прагнула анексувати Галичину, а Київ робив спроби залишити її у своїй сфері впливу), не звертаючи уваги на легітимні претензії Ростиславичів (правнуки Ярослава Мудрого) щодо галицького престолу. Лише амбіції останніх змусили угорського короля Коломана і київського князя Святополка Ізяславича створити союз та спільними зусиллями спробувати розгромити синів Ростислава. Ця кампанія зазнала невдачі (9 квітня 1099 – битва під Перемишлем), а тому Угорщина в подальшому (на протязі 1100-1132 років) лише опосередковано намагалась посприяти остаточному занепаду Русі, прагнути заволодіти окремими західними її землями. З цією метою угорські королі активно підтримували сепаратистські тенденції окремих удільних князів, підтримуючи водночас з ними, а також з Києвом тісні династичні відносини.

Період середини 40-50-х років став вирішальним у процесі остаточного розпаду Київської Русі, як політико-адміністративної та військової одиниці і не останню роль, в даному випадку, відіграла Угорщина, яка заключивши союз з київським князем Ізяславом II Мстиславичем проти чернігово-суздальсько-галицької коаліції (на чолі з Ольгавичами, Юрієм Долгоруком та Володимирком Володаревичем), всіляко сприяла подальшій дезінтеграції східно-слов'янського гегемона. Угорський король Гейза II, допомагаючи Ізяславу оволодіти Києвом, неодноразово прагнув під час цього анексувати Галичину, яка в геополітичному та економічному відношенні була досить привабливим регіоном. Мстиславич же, розглядаючи Галицьке князівство лише в якості свого опозиціонера, активно допомагав уграм.

Прихід до влади у південно-західних землях Русі Ярослава

Осмомисла у 1154 році на деякий час призупинив дані протиріччя, які розгорілися з новою силою тільки на початку XIII ст.

В цілому, "угорський фактор" став як прямим, так і опосередкованим чинником остаточного занепаду Київської держави і знайшов своє втілення у гнучкій дипломатичній грі угорського двору та політичній короткозорості руських князів.

1. Грабовецький В.В. Історія Прикарпаття в 5 т. – Івано-Франківськ, 1995. – Т.1. – 208 с.
2. Грушевський М.С. Історія України-Руси в 10 т., 11 кн. – К.: Наукова думка, 1992. – Т.2. – 640 с.
3. Кузич-Березовський І. Жінка і держава. – Львів: Світ, 1994. – 286 с.
4. Літопис Руський. – К.: Дніпро, 1989. – 590 с.
5. Пашуто В.Т. Внешняя политика Древней Руси. – М.: Наука, 1968. – 472 с.
6. Толочко П.П. Киев и киевская земля в период феодальной раздробленности XII-XIII вв. – К.: Наукова думка, 1980. – 223 с.

МУЗЕЙ ВИЗВОЛЬНИХ ЗМАГАНЬ ПРИКАРПАТСЬКОГО КРАЮ В ІВАНО-ФРАНКІВСЬКУ

*Олена Гайдукевич,
II курс, історичний факультет.
Науковий керівник – Гаврилів Б.М.,
кандидат історичних наук, доцент.*

14 жовтня 1997 р. в Івано-Франківську по вул. Мирона Тарнавського відкрився Музей Визвольних Змагань Прикарпатського краю. Численні фотографії, схеми, картини, брошури, документи, посвідчення, інші експонати вдало демонструють героїчне минуле та славу спадщину нашого народу в різні історичні періоди – від Київської Русі до сьогодення. Проте найбільш широко подано матеріали періоду визвольних змагань ХХ-го століття. Це – січове стрілецтво, ЗУНР, ОУН-УПА.

Працівниками музею зібрано колекцію зброї, якою користувалися захисники України в період 1-ї світової війни, зразки бойових нагород, бойове спорядження січових стрільців, предмети їх повсякденного вжитку тощо. Демонструються фотографії групи членів тогочасних молодіжних патріотичних організацій – "Сокіл", "Пласт" і "Січ"; представлено карти бойових дій; примірник газети "Народна воля" від 24 січня 1919 р., в якій йдеться про святкування об'єднання ЗУНР і УНР в Києві, подано звернення до народу про вступ в армію УНР, текст 1-го Універсалу УНР, численні фотографії державних і військових діячів: Кирила Трильовського, Івана Боберського, Костя Левицького, Євгена Коновальця, Михайла Грушевського, Симона Петлюри, Євгена Петрушевича, Дмитра Вітовського та